

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus:

O dnešním Rusku (nejen)
pro Američany

Otázka IVK:

Jsou vyjádření landsmanšaftu
irelevantními poznámkami,
nebo jde o vážnou věc?

Jiří Weigl:

Na šikmé ploše

Ladislav Jaki, Ivo Strejček:

Parlament zkriminlizoval
polistopadovou éru

O dnešním Rusku (nejen) pro Američany*

Václav Klaus

V šedesátých letech jsem měl jako mladý ekonom Československé akademie věd možnost být u přípravy tehdejší relativně radikální ekonomické reformy, která se pokoušela o nemožné – sloučit dva nekompatibilní ekonomické systémy, centrální plánování a tržní ekonomiku.

Proveditelnost, či neproveditelnost takového konvergence však nebylo možné prokázat, protože tato ekonomická reforma – spolu se všemi dalšími doprovodnými politickými změnami – byla sovětskými ko-

Byl jsem považován za jednoho z antikomunistických a antimarxistických ekonomů, a proto jsem byl z Akademie věd vyhozen.

munistickými vůdci považována za natolik nebezpečnou, že se v srpnu 1968 rozhodli vyslat půl milionu vojáků Varšavské smlouvy, aby tento náš vývoj násilím zastavili. Nazývali ho kontrarevolucí. Na Západě je toto období známé jako Pražské jaro.

Byl jsem považován za jednoho z antikomunistických a antimarxistických ekonomů, a proto jsem byl z Akademie věd vyhozen. Další 20 let jsem musel strávit v relativně podřadných zaměstnáních, a to až do listopadu 1989, kdy jsem se stal členem první nekomunistické vlády. Je tomu už téměř 30 let. V těchto posledních třiceti letech jsem se postupně stal ministrem financí, zakladatelem politické strany, předsedou vlády, předsedou Poslanecké sněmovny, dvakrát prezidentem České republiky a současně s tím i přítelem Hillsdale College. Tak jednoduché to bylo.

Byl jsem rozhodujícím tvůrcem české ekonomické transformace, která po téměř

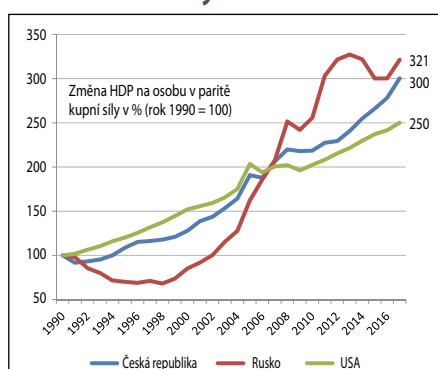
půl století centrálního plánování vytvořila v naší zemi tržní ekonomiku. Spolu se svým slovenským kolegou premiérem Mečiarom jsem byl jedním ze dvou hlavních organizátorů přátelského a mírumilovné-

Nedémonizuj Rusko nebo jeho současného prezidenta. Respektuj (a myslím, že bychom to měli dělat všichni), že Rusko má své vlastní autentické národní zájmy, které jsou bezpochyby rozdílné od zájmů naší a vaší země.

ho rozdělení Československa. Byl jsem to já, kdo poslal do Bruselu dopis s žádostí o naše členství v Evropské unii (v roce 1996). Byl jsem také intenzivně zapojen do jednání o členství naší země v NATO. Opakovaně jsem potkal všechny americké prezidenty té doby (stejně jako jejich předchůdce).

ČERVNOVÝ GRAF IVK

Rozdílná dynamika růstu

Pramen: Světová banka 2019

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 28. 6. 2019

* Today's Russia: The Consequences of an only Incompletely Realized Systemic Transformation, poznámky pro Hillsdale Cruise Talk, Hillsdale Cruise, Velká Británie, červen 2019. Překlad z angličtiny Filip Šebesta.

EDITORIAL

Lidem zastávajícím v otázkách historie česko-německých vztahů neoblomně národní českou pozici je často vytykáno, že jsou to oni, kdo „hrají na nacionální notu“, „vyvolávají kostlivce z dávno uzavřené skříně“, či „se snaží vyzískávat laciné politické body na dávno uzavřeném tématu“ apod. Skutečnost však minimálně v posledních letech potvrzuje pravý opak. Těmi, kdo neustále vnášejí téma česko-německé historie a udržují jej živé, protože klid, elementární soulad a překonání historicky citlivých míst prostě a jednoduše neslouží jejich zájmům, je téměř vždy ta druhá strana, tedy sudetoněmecké sdružení podporované jak německými regionálními a spolkovými politiky, tak i jejich českými „krajany“. Z české strany je chování v této otázce dominantně reaktivní, nikoli aktivistické.

Ostatně i my reagujeme. A ptáme se našich respondentů, zda jsou vyjádření landsmanšaftu o tom, že některé z jeho příštích jednání by mělo proběhnout na území České republiky, jen irrelevantní-

(Pokračování ze strany 1)

mi poznámkami, nebo zda jde o vážnou věc.

Médii zesílené hlasy 250 000 lidí stojících na letenské pláni působí bezpochyby impozantně, ale tam, kde si je každý jeden hlas zcela roven, tedy ve volební urně, by stěží stačily na víc než pokrytí jejího dna. Co ale udělat s vůlí většiny voličů (a v konečném důsledku s nimi samotnými), kteří současného premiéra setrvale a z vlastní vůle podporují a nezprotivit se demokracii, již předáci demonstrujících neříkají. Téma letenské demonstrace ve svém komentáři rozebírá Jiří Weigl.

Ladislav Jakl s Ivo Strejčkem se pak ostře vymezují vůči parlamentnímu útoku na úspěšnou českou privatizaci. Je vidět, že některá více i méně historická témata zůstávají stále otevřená a snaha je nově reinterpretovat nekončí.

Filip Šebesta

Všechny tyto mé zkušenosti byly asi pro prezidenta Hillsdale College Larryho Arnna hlavním důvodem, aby se mne zeptal, zda bych zde nepromluvil o Rusku. Nejsem specialista na Rusko. Řadu let jsem byl považován za odpůrce Ruska (nebo lépe řečeno Sovětského svazu). Po pádu komunismu jsem se snažil pomoci navázat normální, standardní, vzájemně výhodné bilaterální vztahy mezi našimi dvěma zeměmi bez ohledu na to, že byly nejproduktivnější roky mého života (komunismus se zhroutil, když mi bylo téměř 50 let) velmi negativně ovlivněny sovětským imperialismem.

Tento můj osobní prožitek mne nijak nezalespil. Nedémonizují Rusko nebo jeho současného prezidenta. Respektuji (a myslím, že bychom to měli dělat všichni), že Rusko má své vlastní autentické národní zájmy, které jsou bezpochyby rozdílné od zájmů naší a vaší země. Stejně tak je nepochybné, že ruský politický, hospodářský a sociální systém je postaven na velmi odlišných základech, než jsou ty naše.

Stejně tak je nepochybné, že ruský politický, hospodářský a sociální systém je postaven na velmi odlišných základech, než jsou ty naše.

To je ostatně i důvodem, proč je ruský systém politicky méně demokratický a více autoritářský, než bychom považovali za přijatelné. Ruská ekonomika se nachází pod viditelnou, a to velmi tvrdou rukou státního intervencionismu mnohem více, než je tomu v našich zemích. Neviditelná ruka trhu je tam potlačena více než u nás. Lidská svoboda je omezena daleko více než v naší části světa, ale přesto platí, že je komunismus v Rusku už dávno minulostí. Ruský sys-

Zápisky Václava Klause z Hillsdale College Cruise si přečtěte na www.institutvk.cz.

tém je systémem kontrolovaným v daleko větší míře než v našich zemích, ale rozdílnost mezi Ruskem a námi (a vámi) je v míře a rozsahu státního intervencionismu, nikoli v jeho samotné podstatě. Měli bychom si přiznat, že také naše země se dnes vyznačují rozsáhlým státním intervencionismem.

Navzdory všem těmto problémům je současná ruská společnost daleko více svobodná než kdykoli ve své historii. Nepřijímám argumenty, že ruský systém byl v 90. letech lepší než je dnes – neměli bychom zaměňovat svobodu s anarchií, chaosem a nedostatkem řádu.

Jsem si vědom toho, že se tato má pozice liší od mainstreamového pohledu současných amerických kremlologů. Troufám si však tvrdit, že tak jak se mýlili v minulosti a nechápali a špatně vykládali sovětský komunistický systém a jeho osud, tak se mýlí znovu i dnes.

Neměli bychom mít aprioristické předsudky. Neměli bychom žít v minulosti, neměli bychom si plést současnou Ruskou fede-

raci se Sovětským svazem minulosti, nebo současné ruské politické lídry s Leonidem Brežněvem, jako to dělají někteří lidé na Západě a ve střední a východní Evropě s cílem získávat ve svých zemích laciné politické body.

Vývoj Ruska v postkomunistické éře považují za relativní úspěch – pakliže se na něj díváme s náležitou a férovou historickou perspektivou.

Sleduji vývoj v Rusku v posledních dvou desetiletích s velkým zájmem a – doufám – i s dostatečnou pokorou a respektem. Proto nemám stejný povýšenecký postoj, jaký mají někteří „experti“ na Rusko. Vývoj Ruska v postkomunistické éře považují za relativní úspěch – pakliže se na něj díváme s náležitou a férovou historickou perspektivou. Alternativním měřítkem je pro mě hrůzný obraz Andreje Amalrika popsaný v jeho známé knize *Přežije Sovětský svaz*

rok 1984? Musím se přiznat, že když jsem tuto knihu četl před téměř 50 lety, krátce poté co armády Sovětského svazu napadly Československo, měl jsem strach, že by to mohl být velmi pravděpodobný a v každém případě snadno představitelný obraz této země po skončení komunismu. Báł jsem se toho a jsem rád, že se to nestalo.

Jak už jsem řekl na počátku, nejsem žádným odborníkem na Rusko, jsem – snad – expertem na přechod od komunismu ke kapitalismu, od totalitarismu k pluralitní demokracii, od centrálního plánování k tržnímu hospodářství. Udělali jsme to velmi odlišně než v Rusku a proto je jiný i výsledek.

My jsme – velmi rychle – liberalizovali, deregulovali a privatizovali ekonomiku, což se v případě Ruska nestalo. Rozhodující část reformy byla v naší zemi provedena již v první polovině devadesátých let. Rusko – země mnohem větší a mnohem komplikovanější než Česká republika, s odlišným dědictvím a s mnohem delší dobou komunismu – toto neudělalo. Všechny nevyhnutelné transformační kroky a opatření byly provedeny pouze polovičatě.

Rusové naprosto selhali v makroekonomické politice – měnová a fiskální politika nebyly dostatečně opatrné – a nevyhnutelná hyperinflace, která toho byla důsledkem, zničila vše, zejména důvěryhodnost ruského vedení té doby. (Mimochodem, Česká

republika byla jedinou postkomunistickou zemí, která nemusela provádět měnovou reformu.)

Rusko nemělo jasnou transformační vizi, nemělo politiky, kteří by byli schopni ji formulovat a vysvětlovat lidem. Gorbačov ani Jelcin to nedokázali. Byli příliš spojeni se starým komunistickým režimem. Nesnažili se vytvořit standardní (ideologicky dobře definované) politické strany. Bez skutečných politických stran však ruské vlády a ruští premiéři nemohly začít budovat své vlastní politické zázemí. Vždy byli izolovanými jednotlivci.

Putinův specifický „trade-off“ mezi řádem a demokracií je bezpochyby velmi diskutabilní. Zcela jistě by to nebyla a není volba naše, ale každopádně bychom o tom měli hovořit v této terminologii, nikoli hovořit o „říši zla“.

Putin není výjimkou. Uspěl v konsolidaci země a významně přispěl k jejímu elementárnímu fungování. Narušil systém politicky a ekonomicky mocných oligarchů (kteří do dnešních dní tragicky vládnou na Ukrajině). Zavedl jistou míru ekonomické racionality, samozřejmě nikoli za nulovou cenu, zejména co se týče demokracie. Jeho specifický „trade-off“ mezi řádem a demokracií je bezpochyby velmi diskutabilní. Zcela jistě

by to nebyla a není volba naše, ale každopádně bychom o tom měli hovořit v této terminologii, nikoli hovořit o „říši zla“. Tak jednoduché to totiž není. Rozpoutání nové éry studené války by nepomohlo ani Rusku, ani nám.

Jsem přesvědčen, že bez skutečných politických stran není možné mít plnohodnotnou parlamentní demokracii. Říkal jsem podobné věty již před 20–30 lety, když jsem měl pocit, že Rusko – jednak kvůli své minulosti před komunismem (neexistovala zde žádná demokratické tradice), jednak kvůli své nejdelší, nejvíce utlačující a nejničivější éře komunismu, kterou si prošlo – mělo na nějaký čas omluvu. Dnes, tři dekády po pádu komunismu, si tím nejsem jist.

Z hlediska České republiky se dnešní role Ruska při ovlivňování našeho osudu blíží nule. Neměli bychom bojovat staré bitvy. Skutečný souboj v našich společnostech – jak v Evropě, tak v Americe – je mezi těmi, kteří chtějí svobodu, nezávislost a svobodné trhy, a těmi, kteří se nás snaží ovládat různými neliberálními manipulačními ideologiemi, jako je environmentalismus, multikulturalismus, humanrightismus, feminismus a genderismus, transnacionalismus, atd. Žádný z těchto ismů v Rusku ani na Východě nevznikl. K naší velké lítosti si je dnes dovážíme ze Západu. Je ironií osudu, že je právě toto posledním důsledkem pádu komunismu, ke kterému došlo před třiceti lety.

24. června 2019

Václav Klaus byl v neděli dne 23. června 2019 hostem pořadu TV Prima – Partie. Záznam rozhovoru s moderátorkou Terezií Tománkovou naleznete www.institutvk.cz.

OTÁZKA IVK

Jsou vyjádření landsmanšaftu irelevantními poznámkami, nebo jde o vážnou věc?

Na nedávném setkání sudetoněmeckého landsmanšaftu zaznělo, že některé z jeho příštích jednání by mělo proběhnout na území České republiky. Jsou taková vyjádření irelevantními poznámkami, nad nimiž lze mávnout rukou, nebo jde o vážnou věc? Nejde o další pootevívání dveří symetrizaci viny a přepisování historie v rozporu s tím, co se fakticky stalo?

* * *

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

To, jestli se v některém českém nebo moravském městě budou produčirovat sudeťáci s erby míst, „která jim patřila“, není už otázkou zda, ale pouze otázkou kdy, neboť je to ta médií věčně milovaná část české strany, která jim „otevřívá dveře“.

Připomeňme si: nadbytečná omluva Václava Havla z ledna 1990 za vyhnání sudetských Němců; 2013 tvrdil Karel Schwarzenberg, že „... za to, co jsme odsunem Němců v roce 1945 spáchali, ... by se tehdejší vláda včetně Beneše ocitla v Haagu“; 2015 většina zastupitelstva v Brně zalitovala „brněnského pochodu smrti“ po konci II. světové války, aniž by si připomněla, že o lístky na tribunu bavit se popravami u Kounicových kolejí se ve válce brněnští Němci prali – a brněnský primátor Vokřál pozval předáka sudeťáků Posselta na brněnskou radnici; 2016 se na sudetoněmeckém sjezdu lidovecký člen české vlády Herman vlísával „milým krajanům“, podobně, jako vicepremiér vlády Bělobrádek 2017; těsné kontakty s „vyhnanými“ udržovala a udržuje i bývalá ministryně Marksová-Tominová. Jsou to stále ti stejní Češi, kdo budto z obyčejné vychytralosti a politického cynismu nebo čiré ziskuchtivosti potvrzují slova presidenta Beneše z června 1945 (!) v Lidicích o tom,

že „...nebude dlouho trvat a budeme slyšet různé, všelijak formulované a v systémy zpracované omluvy a výmluvy všeho toho, čeho se Němci ve válce v naší zemi tak neslychaně dopouštěli a ...budeme to my, kdo se bude Němcům omlouvat“.

Obávám se, že už jsme v Čechách lehkomyslně zapomněli na historické souvislosti a obsah rčení, že s jídlem roste chuť, nechápeme. Tak tu ty „milé krajany“ budeme mít zpátky se vsí parádou!

Jan Kohout

bývalý ministr zahraniční ČR

O současných česko-německých vztazích se hovoří jako o nejlepších v historii. Jistě je na tom mnohé pravda. To však neznamená, že nemohou být lepší, ale i horší. Lepší by mohly být, kdyby Německo více naslouchalo svým sousedům, jejich představám a obavám a vycházelo jim vstříc i v rámci evropské agendy a svoji tendenci k vedení Evropy projevovalo skrze empatii, respekt a pochopení, a to včetně historie. Cítíme, že opak je pravdou a nápadů, které začínají zatěžovat česko-německé vztahy, začíná přibývat.

Cíle Německa v oblastech jako ekologie, energetika či průmysl jdou v důsledku proti české ekonomice a jejím zájmům i zdravému selskému rozumu. Nedobré nápady se

netýkají jen budoucnosti, ale i vzájemné historie. Nápad sudetoněmeckého landsmanšaftu uspořádat svůj sjezd v České republice je cílené torpédo do vzájemných vztahů a čirá provokace k vyvolání vnitřní české debaty, s cílem relativizovat historické souvislosti a pokusit se přepisovat historii českého pohraničí a 2. světové války, a to s pomocí českých historiků a politiků vnímavých k argumentům landsmanšaftu. S cílem zrušení Dekretů prezidenta Beneše. Nejde o nic jiného než o pokus vedení landsmanšaftu otevřít tzv. Overtonovo okno. Doba pro tento nápad nenazraje ještě mnoho desetiletí. Dnes nelze jinak, než tento nápad razantně odmítnout.

Jan Skopeček

poslanec ODS

Rozhodně odmítám představu B. Posselta, vyřčenou na posledním jednání sudetoněmeckého landsmanšaftu, že by se jejich budoucí setkání mohlo uskutečnit v České republice. Mávnout rukou nad těmito provokacemi a testovacími balónky, na které jsme od Posselta už téměř zvyklí, nesmíme v žádném případě. Nemile mě překvapila účast českého velvyslance na této akci, stejně jako mrazivé mlčení české politické reprezentace nejen na tento nápad, ale i na další pro mě šílené věty a srovnání. Veřejně jsem se proti nim ohradil a odmítl je.

Považuji za nepřijatelná především Posseltova slova, která dávala do souvislosti rozpoutání II. světové války a německého běsnění pod vlajkou národního socialismu s dnešní snahou národních států uchovat si alespoň nějakou míru suverenity v unifikované EU. Uvažovat nahlas o obojím pod stejnou negativní nálepkou nacionalismu a dělat z toho závěry pro dnešní EU, je prostě nepřijatelné. Není chybou našeho národa, ani žádného jiného, že si Němci zvolili Hitlera a pod zvrácenou nacistickou ideologií likvidovali jiné národy. Kvůli jejich vlastní vině nemusíme likvidovat koncept národních států jako takových. Národní státy nejsou příčinou válek. Příčinou konfliktů

Předplatné IVK

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné činí 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

a válek jsou diktátory s ideologiemi jdoucími proti svobodě. Tak tomu bylo i v případě II. světové války a Hitlera, kterému s jeho ideologií byla loajální i většina sudetských Němců, kteří se velmi jemně řečeno otočili československému státu zády.

Je proto nemyslitelné, aby se sjezd sudetoněmeckého landsmanšaftu konal v ČR. Je v zájmu České republiky mít s Německem co možná nejlepší vztahy. Je potřebné se dívat dominantně do budoucna, spolupracovat, hledat co nás spojuje, což se od podpisu Česko-německé deklarace děje. Je škoda, že to podobnými provokacemi chce B. Posselt a někteří další komplikovat.

Jiří Kobza
poslanec SPD

Na tomto setkání mne velice znepokojila přítomnost českého velvyslance, protože mi není jasné, co tak vysoký diplomat na setkání pohledával, kdo jej tam vyslal a kdo jej instruoval, jak tam má mluvit. Je to pro mne natolik znepokojivé, že jsem tyto otázky položil panu premiérovi v interpelaci.

Možnost uspořádat setkání Landsmanšaftu v ČR mi přijde naprosto nepřijatelná, až šílená. Chápu to jako alarmující pokus o otevření Overtonova okna, na jehož konci bude čekat zrušení Benešových dekretů, generální pardon zločinů ordnerů, uplatnění majetkových nároků vysídlených Němců a přepsání výsledku 2. sv. války. Proto jsem ve svém komentáři k informaci o onom podivném návrhu s nadsázkou napsal, že by se ten sraz měl konat v Habartově na Sokolovsku, na místě, kde naši „sudetští sousedé“ vyražili četnickou stanici. Nyní, kdy náš ministr zahraničí toleruje například uznávání banderovců jako válečných veteránů, chápu tlak sudetáků jako výraz jejich naděje na revizi výsledků války.

To vše beru velmi vážně a je to pro mne naprosto nepřijatelné.

Jaroslav Foldyna
poslanec ČSSD

Místo setkání v sobě samozřejmě vždy nese nějakou symboliku, a pokud se chtějí sudetští Němci setkat v Praze, tak si neumím představit, že by to mělo být za účelem revize výsledků 2. světové války. Chci spíše věřit tomu, že hodlají jasně a nahlas prohlásit, že stav vyplývající z Benešových dekretů, je stavem definitivním a nezpochybnitelným.

Takové prohlášení je v zájmu všech zainteresovaných, protože o sudetských Něm-

cích platí to, co o všech Evropanech. Za naši dlouhou, společnou historii mezi námi leží mnoho křivd a násilí, ale naše kulturní základy jsou stejné. Jsme příslušníky jedné civilizace, které jsme si, jistě ne bezdůvodně, zvykli říkat „křesťanská“ a v tomto smyslu jsme jedna rodina. Dnes stojíme před společnou hrozbou, která je zřejmě největší v našich dosavadních dějinách. Vše, v co jsme kdy věřili a čím jsme kdy byli, má být nenávratně zničeno a zapomenuto. Máme být připraveni o veškerou naši identitu a stát se někým jiným. My všichni. Chceme-li být schopni tomuto zlu úspěšně čelit, musíme si uvědomit, že pohled do budoucnosti je mnohem důležitější než pohled do minulosti. Jistě si to uvědomují i sudetští Němci.

Jaroslav Zeman
senátor za ODS

Teoreticky je možné vše... Sudetoněmecký landsmanšaft si může pronajmout sportovní halu někde na západě Čech, k tomu si zajistí ubytování a sjezd může začít... Když se vracíme k historii, musíme začít od začátku. Ne od konce. Nevidané násilí spustilo nacistické Německo ve třicátých a čtyřicátých letech minulého století. Na toto násilí a zločiny tehdejší evropské národy v nedělitelných souvislostech reagovaly. Nevidím důvod, proč by se sjezd landsmanšaftu měl konat jinde než v Německu. II. světová válka skončila nějakým výsledkem, není důvod něco měnit či přepisovat.

Jan Sechter
poradce pro EU
a zahraniční politiku
předsedy
Poslanecké sněmovny

Od svého vzniku v roce 1950 Sudetoněmecké krajanské sdružení (SL) prodělalo generační změnu a nyní i částečnou změnu cílů ve stanovách. Právo na vlast, na návrat, restituce, odpor proti smlouvám s Německem a deklaraci a brojení proti vstupu ČR do EU nakonec naše politické reprezentace zvládly a tím v Německu a v Rakousku zesláblý sympatie s požadavky sdružení. Obhájili jsme také všechny pokusy získat zpět německý majetek právní cestou, včetně mezinárodních soudů. Změna stanov sdružení přišla až v důsledku ztroskotání těchto ambic.

Opatrnost před přesunem „Sudetendeutscher Tag“ do ČR je třeba zachovat, protože nejde jen o letniční folkloristický sraz rodáků. Akce je jednáním Sudetoněmeckého sněmu, jehož součástí je Spolkové shromáždění SL, které si udržuje kvaziparlamentní charakter; jsou v něm zastupcí zvolení podle původu za „volební“ obvody

pohraničí ČR. Sněm si i nadále udržuje svoji politickou agendu a nevzdal snahu zrušit prezidentské dekrety.

Přesto, a asi i právě proto, že jejich integrace do německé společnosti byla úspěšná, usiluje vedení Landsmanšaftu své národní skupině (Volksgruppe) vykonstruovat ve vztahu k naší zemi druhou politickou identitu vedle existující německé.

Martin Kovář
historik

Podle mého názoru se jedná o „irelevantní poznámku“ pouze na první pohled. Jakkoli to může znít nadsazeně či nepřiměřeně, ve skutečnosti by podle mě bylo možné setkání sudetoněmeckého landsmanšaftu na území ČR vnímat jako nikoli první krok k nenápadné relativizaci výsledků a důsledků druhé světové války, které, ať byly, jaké byly, v zásadě logicky vyplývaly z předchozího vývoje. Drtivá většina toho, co se po válce odehrálo v československém pohraničí (včetně odsunu sudetských Němců, vydání tzv. Benešových dekretů atd., kterýmžto tématům se landsmanšaft pravidelně věnuje), bylo přímým důsledkem nejen šesti let nacistické okupace, ale, na což se nezdá zapomínat (či „zapomínat“), také důsledkem chování části německé populace ČSR v předmnichovské a bezprostředně pomnichovské době, (nejen, byť zejména) v kritickém roce 1938.

Těmito svými slovy ani v náznaku nerelativizují všechno zlé a špatné, čeho se Češi na Němcích v pohraničí po skončení světové války dopustili (k čemuž se koneckonců v uplynulých bezmála třiceti letech vyjádřili mnozí čeští politikové). Na prvním místě však připomínám, že konkrétní historické události je nutno vždy vnímat, hodnotit a posuzovat se znalostí dobového kontextu, nikoli vytržené z něj. Symbolický návrat landsmanšaftu do Čech by podle mého názoru stále živě diskusi o příčinách, průběhu a důsledcích druhé světové války ve střední Evropě ani vztahům mezi oběma národy v ničem nepomohl.

Michal Semín
zakladatel Akce D.O.S.T

Mávnout rukou nad tím určitě nemůžeme. Bez ohledu na to, zda se potomci vysídlených Němců chtějí dožadovat vlastnických práv k tehdy zabavenému majetku, či nikoli, dokud se nevzdají své sudetoněmecké identity, nelze zde jejich zájmové spolky vítat s otevřenou náručí. ▶

V našich médiích se termín „sudetoněmec-tví“ používá, jako by se jednalo o svébytnou národní entitu starobylého státoprávního celku, zvaného Sudety. Vzniká tak falešný dojem, jako by pohraničí, odtržené od českých zemí Mnichovskou dohodou, bylo jednou z historických zemí, v tomto případě obývanou Němci. Přitom tím, kdo tento termín použil jako první, byl až na počátku 20. století politik Franz Jesser, úzce spolupracující s Hitlerovou NSDAP.

Sjezd sudetoněmeckého landsmanšaftu na území našeho státu by proto symbolizoval naše podvolení se ranně nacistickému pojetí Mitteleuropy. Možná je to v zájmu post-národní – a současně germanocentrické – „Evropy regionů“, v zájmu českého státu to však rozhodně není.

Zdeněk Koudelka
právník

Sudetoněmecké sdružení zvažuje uspořádání svého srazu v Čechách, na Moravě či ve Slezsku. Němci jako občané Evropské unie mají volnost pohybu na našem území. Mohou k nám přicestovat a pronajmout si zde sál. Budou-li chtít tuto myšlenku uskutečnit, právně jim v tom nikdo nezabrání. Určitě najdou nějaké kongresové centrum.

Jiná je stránka politická. Na sraz přijdou někteří čeští a moravští politici a představitelé veřejnosti, ale i ti, kdo zváni nebudou či nepřijdou, budou věc komentovat a akce naplní média. Není důvod měnit dlouhodobý postoj původně československý a nyní postoj České republiky, který je vyjádřen tím, že Benešovy dekrety zůstávají součástí jejího právního řádu. Postoj, který vychází z neplatnosti mnichovské dohody a z toho, že odsun byl důsledek války, kterou vyvolalo Německo a Československo bylo obětí německé agrese. Také šlo o důsledek toho, že značná část německy mluvících obyvatel Čech, Moravy a Slezska tuto agresi podpořila a podporovala i okupační správu. A na tom nic nemění ani to, že se zkritizuje individuální násilí při odsunu.

Aleš Valenta
Institut Václava Klause

Sudetoněmecký landsmanšaft je i tři čtvrti století po válce velmi aktivní. Vděčí za to v neposlední řadě Berndtu Posseltovi, dlouholetému europoslanci za CSU a od roku 2008 mluvčímu landsmanšaftu. Na nedávném sudetoněmeckém sněmu v Řezně Posselt hovořil o potřebě „srůstání“ Bavorska a Čech ve federativní Evropě, v níž ale ne-

bude už místo pro národy, ale jen pro „vlasti“. Posseltovým snem je, aby se jednoho dne landsmanšaft sešel ke svému jednání v bývalé „vlasti“.

Za fasádou frází o spolupráci, přátelství, srůstání a překračování není ale nic jiného než stará německá touha po německé Evropě: Evropa má být federativním spolkem (Bund) po vzoru Spolkové republiky a ČR se má změnit z národního státu na „vlast“ podle přání landsmanšaftu.

Setkání landsmanšaftu, který trvá na zrušení dekretů prezidenta republiky z let 1945–1946, na území ČR by bylo velkým politickým vítězstvím sudetských Němců a prvním krokem ke zrušení „Benešových dekretů“. Co by v rámci budování Čechobavorska následovalo, si lze představit: zrušení zákona o tom, že se Edvard Beneš zasloužil o stát, odstranění jeho sochy z Loretánského náměstí a posléze přepsání učebnic v tom smyslu, že odsun Němců je stejným zločinem jako německá okupace.

Václav Pavlíček
ústavní právník

Snaha landsmanšaftu uskutečnit setkání v ČR není nová ani náhodná. Byla několikrát deklarována v minulosti v řadě vystoupení představitelů tohoto spolku jako jeden ze symbolů úspěšných kroků landsmanšaftu o symbolickém návratu do ČR.

Některé proklamované kroky se již naplnily. Přes protesty vlasteneckých sil ČR si otevřel tento spolek kancelář v Praze. Za podpory některých německých a českých politiků má být přesvědčována německá i česká veřejnost, že reprezentují všechny Němce, uprchlé nebo odsunuté z českých zemí a jejich potomky a jsou za ně oprávněni jednat s českou vládou. To však není pravda. I přes změnu rétoriky nadále zkrslují historii a odmítají odpovědnost sudetských Němců za rozbití republiky a za perzekuci českého obyvatelstva, kterou dokládají němečtí i čeští historici. Co napsal po válce německý filozof K. Jaspers o vině Němců ve své práci Otázka viny, platí ve svrchované míře o tomto sdružení.

V konfrontaci s činností henleinovců a českých nacistů vyniká statečnost protinacistických demokratických Němců v Československu, kteří se dokázali postavit teroru většiny. Diferencovaně by měli postupovat čeští představitelé, pokud respektují slova ústavy a chtějí navázat na tradice demokratického Československa. Měli by ctít statečnost demokratických Němců a německých židů a všech, kteří byli obětí teroru henleinovců, odsuzovat a odmítat jejich teror a vlastizrádnou činnost.

Vlastimil Vondruška
historik

Historii lidé přepisují neustále, protože hodnocení vlastních dějin podléhá ideologickým změnám jako vše, co souvisí se sociálním myšlením. Je tedy logické, že se sudetoněmecký landsmanšaft pokouší přepsat dějiny podle své ideologie, a stejně tak je určité legitimní, abychom bránili přepisování našich dějin perem, které by nám ukrajovalo z naší národní suverenity.

V dějinách známe desítky případů, kdy si cízák chtěl jen „na chvíli ohrát tlapičku“, a pak už jsme se ho nezbavili. Se sousedy musíme žít rozhodně v dobrém, nicméně našimi sousedy jsou Rakousko a Německo, nikoli landsmanšaft. Je to spolek, který by neměl mít žádná oficiální privilegia, a proto nechápu naše politiky, kteří jezdí poklonkovat potomkům sudetských Němců. To, co dělali jejich předkové našim předkům, je rozhodně neodpustitelné, a neměli bychom před tím zavírat oči.

Můžeme samozřejmě diskutovat o právním rámci odsunu Němců, o nedokonalosti „kolektivní viny“, jenže k čemu by to bylo? Odsun sudetských Němců byl jednoznačně výsledkem nejkrvavější války lidských dějin, kterou rozpoutalo fašistické Německo, a tu válku prohrálo. A dějiny vždycky psali vítězové. Historická událost, pokud se stane, se prostě stala. Každé dodatečné omlouvání není projevem moudrosti, ale slabosti nebo ještě hůře – hlouposti. ▶

INSTITUT
VÁCLAVA
KLAUSE

newsletterplus

KVĚTEN 2019

ALEŠ VALENTA
analýzík Institutu
Václava Klause

NĚMECKO 2018:
DALŠÍ ÚBYTEK
SVOBODY

**Bilance politického vývoje
v Německu a náhled
do budoucnosti**

V roce 2018 se nadále zužoval již tak nevelký prostor pro svobodnou politickou diskusi v Německu, které by se mohli jako rovnoprávní partneři účastnit také zástupci pravice, resp. AfD, tedy jediné skutečné opoziční strany zastoupené v parlamentu. Otevřená diskuse se ale do elitami donekonečna omlané „mnohosti“ zjevně nevejde.

Newsletter IVK plus 5/2019
Německo 2018:
další úbytek svobody
si můžete zdarma stáhnout na
www.institutvk.cz/newslettery

Jan Schneider
bezpečnostní analytik

Zprostředkovaně jsem dostal potvrzen závěr, že i Simon Wiesenthal předvídal postupnou legalizaci nacistického dědictví. Nejprve postavením komunismu na roveň nacismu, přestože to je reálným popřením holokaustu! Potom neustálým zvyrazňováním zločinů

stalinismu a trpělivým vyvíňováním nacismu („bránil Evropu před komunismem“). Tak bude připravena půda pro legalizaci zisků z největší loupeže ve světových dějinách. Nacistický a ustašovský lup čeká v bezpečných úkrytech, a neustále prosakuje všemožnými pramínky, které stále sílí, aby penetrovaly světové společenství.

Jak to mám vytěsnit z mysli v souvislosti s myšlenkou uspořádat sudetoněmecký slet na našem území?

Ale i kdyby teoreticky sudetoněmecký problém neměl s legalizací nacistického

lupu nic společného, vzpomenu na závěr jednoho dokumentu o ukradeném umění. Týkal se možnosti jednat o vrácení nepopíratelně německých výtvarných děl z Ruska. Odpověď zněla, že ano, ale nikoliv teď. Ještě pro několik dalších generací bude tento problém příliš zatížen prolitou krví. Ostatně bible mluví v podobných souvislostech nejméně o třech až čtyřech generacích.

Takže pokud jsou úmysly sudetoněmeckého landsmanschaftu čestné, posečkáním se jen potvrdí. ■

Na šikmé ploše

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Čtvrt miliónu lidí na červnové letenské demonstraci je impozantní číslo a nepochybně silná zpráva o situaci v české politice. Otázkou však je, jaký je skutečný obsah této zprávy.

U většiny komentářů, které se jí zabývají, je přání otcem myšlenky, a tak jásají nad probuzením občanského sektoru a jeho aktivity a nadšeně konstruují paralely s Listopadem 1989. Ignorují však zcela rozdílnou situaci tehdy a nyní.

V roce 1989 existoval ve společnosti jednoznačný konsensus o neudržitelnosti totalitního režimu a sdílela jej i velká většina tehdejších členů KSČ. Masové demonstrace na Letné tuto jednotu manifestovaly. Dnes v české společnosti žádná taková jednota neexistuje. Naopak, společnost je rozdělena hlubokým a rozšiřujícím se názorovým příkopem na dvě přibližně stejné poloviny obdobně, jako je tomu dnes v USA a většině zemí Západní Evropy. Ta konzervativní, spíše starší a spíše venkovská, je u nás o málo sil-

nější a ve volbách i volebních průzkumech v posledních letech pravidelně poráží menší polovinu mladších voličů z větších měst ochotnou přebírat levicovou pokrokářskou ideologii, která je k nám masivně tlačena ze Západu. Tyto poloviny se sobě stále více vzdalují a přestávají se poslouchat a respektovat. Pro jednu polovinu je stále nesnesitelnější způsob, jakým své funkce vykonávají premiér a prezident, kteří disponují silnými mandáty z voleb a podle celostátních průzkumů zaujímají přední místa na žebříčcích popularity politiků, pro druhou, tu pořád ještě větší část občanů je stále nepřijatelnější hysterie pokrokářů a jejich snaha vnucovat své fantasmagorie celé společnosti neustálými zákazy a omezeními.

Nadšení nad údajnou aktivizací občanské společnosti proto není na místě. Nezapomínejme, že se nacházíme měsíc po evropských volbách, které opět s velkou převahou vyhrálo hnutí ANO premiéra Babiše. Skutečnost, že pokrokářská strana se byla nucena uchýlit k organizování masových demonstrací a přestala spoléhat na parlamentní opozici či budoucí volby, není dobrou zprávou. Pokud v politicky rozdělené zemi po volbách jeden tábor začíná rezignovat na standardní politické mechanismy a utíká se k pouličním demonstracím a mimoparlamentnímu nátlaku, je to varu-

jící vývoj pro budoucnost naší země. Současně jsou dnešní demonstrace vysvědčením tragické neschopnosti pro současnou parlamentní opozici, která nejen že není schopna v parlamentu nic prosadit, ale přestává voliče vůbec zajímat. Zorganizovat pod jejich hlavičkou podobný protest by bylo beznadějně. Organizátoři demonstrací a jejich nová autorita, kredit a možné politické ambice budou pro současnou opoziční strany velkou konkurencí.

Ze všech těchto důvodů se masové demonstrace příznivců jednoho tábora nemohou stát katarzí politické krize, jako tomu bylo v roce 1989. Babišovi a Zemanovi voliči necítí potřebu demonstrovat, ale kampaň proti nim je odpuzuje a sjednocuje. Nahrává tomu i dobrá ekonomická situace naší země a relativní spokojenost lidí. Proto požadavky letenských demonstrantů zůstanou nepochybně oslyšeny. U některých v to musíme alespoň doufat. Například volání na demonstraci po neomezené moci prokurátorů jako hlavní garanci demokracie patří ke skutečným perlám absurdity a bizarnosti tohoto začínajícího horkého léta.

Obávám se však, že podzim bude daleko horší. Bohužel se ocitáme na šikmé ploše politického napětí a nestability.

Stanovisko IVK dne 24. června 2019

NOVINKA

IVK nabízí sborník č. 44/2019 „**IVK v roce šestém**“, který přináší výběr textů spolupracovníků Institutu Václava Klause v šestém roce jeho působení. Do knihy přispěli **Václav Klaus, Jiří Weigl, Ladislav Jakl, Ivo Strejček, Aleš Valenta, Martin Slaný, Hana Lipovská** či **Tomáš Břicháček**. Texty jsou rozděleny do čtyř kapitol. „Při výběru textů do toho každoročního přehledu jsme se snažili akcentovat klíčová témata, jež dominovala našim aktivitám roku 2018. Sborník proto nepředstavuje vyčerpávající přehledku odborné či publicistické produkce kmenových autorů IVK a dalších našich pravidelných spolupracovníků, ale je veden snahou o koncentrovanější předložení našich tematických priorit veřejnosti.“ Říká ve své předmluvě **Jiří Weigl**.

220 stran, 100 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

Parlament zkriminlizoval polistopadovou éru

Ladislav Jaki

Ivo Strejček

Poslanecká sněmovna svým hlasováním z 6. června 2019 většinou vyhlásila, že privatizaci prý provázely excesy i zločiny se stamiliardovými škodami. Požaduje také, aby tyto zločiny mohly být i nadále vyšetřovány. Novináři ochotně dodávají, že šlo o „divokou privatizaci z 90. let“.

Zločiny mohou nastat i při výstavě psů nebo turistickém pochodu, proč by nemohly nastat i při privatizaci. Ale poslanci, hlasující pro, to asi mysleli jinak. Jako odsouzení polistopadové doby.

Nic na té české privatizaci divoké nebylo, všechny kroky proběhly podle zákonů. Tak tomu nikde jinde v postkomunistických zemích nebylo.

Jistě, ať si každý vyšetřuje, co chce, ať věc hodnotí každý, jak chce (pokud možno ale poctivě a analyticky), ale je zruďné, jak automaticky k tomu používají redakce ono slovo „divoká“. Nic na té české privatizaci divoké nebylo, všechny kroky proběhly podle zákonů. Tak tomu nikde jinde v postkomunistických zemích nebylo. Všude jinde si podniky z velké části rozebraly nomenklaturní managementy a až pak si zpětně vynutily legalizaci svého vlastnictví.

Česká privatizace byla nejúspěšnější na světě. V nejkratším čase se podařilo nalézt reálné vlastníky pro největší část hospodářství ze všech zemí, ve kterých se kdy privatizovalo. Lze to exaktně doložit. Ale exaktní srovnávací studie nikoho nezajímají, všem zalezla pod kůži po léta opakovaná mediální dehonestace. A tehdy? Tehdejší kritici neměli alternativní scénář a vlastně nic privatizovat moc nechtěli. A dnešní kritici jsou na úrovni amatérských fandů historie, kteří vědí, jak měl kdy kterou bitvu vést Napoleon lépe.

Česká privatizace byla nejúspěšnější na světě.

Prý při privatizaci vznikla škoda za stamiliardy. To se taky mohli poslanci usnést, že voda teče dokopce. Uměl by někdo z poslanců vysvětlit, jak může při privatizaci vzniknout škoda? Třeba za korunu? Co tím myslí? Rozdíl, mezi částkou, kterou stát za firmy dostal, a cenou, kterou si někdo přál? Cílem privatizace přece nebyla maximalizace výnosu pro stát, ale nalezení konkrétního

soukromého vlastníka pro obrovský a komunismem zdevastovaný státní majetek.

Nebyl žádný nástroj zjistit, jakou co má cenu, v prostředí neexistujícího trhu. A účelem privatizace v žádném případě nebylo vymačkat z lidí co nejvíc peněz do státní pokladny. Tak tomu je při prodeji jedné státní firmy za fungující tržní ekonomiky a ne při transformaci státního vlastnictví celého hospodářství na vlastnictví soukromé.

Hypotetické škody v řádech bilionů mohly nastat (a v mnoha zemích nastaly) kvůli předprivatizační agonii, kdy firma nemá vlastníka ani perspektivu, kdy vše je všech a na efektivitě nikomu nezáleží. V takové chvíli by bylo lepší vybrat vlastníka raději losem, nežli roky hledat toho, kdo dá nejvíc. Losem se ale u nás vlastníci nevybírali, všechny kroky byly konány podle zákonů, schválených demokratickým parlamentem.

V nejkratším čase se podařilo nalézt reálné vlastníky pro největší část hospodářství ze všech zemí, ve kterých se kdy privatizovalo.

Výsledek hlasování je závažným politickým signálem. V roce třicátého výročí Listopadu 1989 nás svým postojem vyjádřeným hlasováním všechny politické subjekty v poslanecké sněmovně informují o tom, že oněch třicet polistopadových let považují za kriminální období, že slova svoboda a svo-

boda vlastnit či podnikat již pro ně ztratila svoji hodnotu a že ji nemá kdo bránit. Ano, původně šlo o komunistický návrh, ale politickou realitou dneška je skutečnost, že byl tento návrh českými piráty zpřísněn a výsledný text byl drtivě podpořen (až na 12 výjimek z řad poslanců ODS) všemi politickými frakcemi. K dovršení děsivého popisu současné české politické reality je třeba připomenout, že k hlasování nebyl přihlášen ani Petr Fiala – předseda strany, která byla hlavním politickým nositelem úkolu vybudovat u nás kapitalismus a pluralitní demokracii. To vše považujeme za zásadní politickou zprávu o marasmu dnešní české politiky.

Cílem privatizace přece nebyla maximalizace výnosu pro stát, ale nalezení konkrétního soukromého vlastníka pro obrovský a komunismem zdevastovaný státní majetek.

Až budou piráti, lidovci, socialisté, členové TOP 09, STAN, ANO, SPD a zřejmě i ODS na podzim padat na Národní na kolena, až budou s Miliony chviliek nábožně uctívat étos listopadové revoluce a Václava Havla, nechtě si občané této země vzpomenou, jak se tito politikové svou podporou komunisticko-pirátského výkladu dějin k polistopadovým třiceti letům postavili a co si o nich myslí.

Soudíme, že namísto táborových řečí a proklamací by si privatizace zasloužila nejen věcnou nepředpojatou, analytickou a klidně i polemickou diskusi, současně však i uvědomění si zcela zásadní proměny české politické scény, pro kterou je dnes slovo svoboda již nepřátelským pojmem.

Stanovisko IVK dne 11. června 2019

Člen Správní rady Institutu Václava Klause Dr. Ivo Strejček byl 5. června 2019 hostem diskusního pořadu X TALK Xavera Veselého, záznam pořadu naleznete na www.institutvk.cz.